

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
หลักสูตรการทำน้ำดื่มสมุนไพร จำนวน ๙ ชั่วโมง
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอคำชะอี

ประวัติความเป็นมา

สมุนไพร เป็นทรัพยากรธรรมชาติ คนส่วนใหญ่มักจะนึกถึงส่วนของพืชที่นำมาใช้เป็นยารักษาโรค แต่ในความจริงคือส่วนประกอบที่ได้จากพืช สัตว์ แร่ธาตุต่าง ๆ ที่นำมาใช้สำหรับทำเครื่องยา ตัวอย่างเช่น

สมุนไพรจากพืช ได้แก่ ผัก ผลไม้ต่าง ๆ เช่น ขิง ใบเตย กระเพรา ว่านหางจระเข้ ผักคะน้า ผักตำลึงส้ม แดงโม เป็นต้น

สมุนไพรจากสัตว์ ได้แก่ เขากวาง ดีหมี ดีงู จิ้งจก ตุ๊กแก เป็นต้น

แร่ธาตุที่ใช้เป็นสมุนไพร ได้แก่ น้ำปูนใส เกลือแกง ดีเกลือ เป็นต้น

นอกจากนั้น ยังมีบางส่วนของสมุนไพรที่รับประทานไม่ได้ยังสามารถใช้ทำยาภายนอกได้ เช่น ช่วยป้องกัน ยุงกัด รักษาบาดแผล เป็นต้น

ดังนั้น น้ำสมุนไพรจึงเป็นน้ำดื่มที่ได้จากการใช้ส่วนประกอบต่าง ๆ ของพืช เช่น ผลไม้ ผัก/ธัญพืชต่าง ๆ นำมาแปรรูปให้เหมาะสมตามฤดูกาล การเตรียมน้ำสมุนไพรไว้ดื่มเองนั้น ราคาจะย่อมเยา สะอาด ปราศจากสารพิษ รสชาติจะถูกปากของแต่ละบุคคลได้ทั้งกลิ่นและรสชาติของสมุนไพรนั้น ๆ ร่างกายของคนเรามีส่วนประกอบของน้ำประมาณร้อยละ ๘๐ น้ำจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตรองจากอากาศ ร่างกายต้องใช้น้ำไปช่วยให้ระบบต่าง ๆ ในร่างกายทำงานได้ตามปกติ น้ำในร่างกายจะมีการสูญเสียวันละประมาณ ๒-๓ ลิตร ถ้าเราไม่ดื่มน้ำเข้าไปชดเชย จะทำให้เกิดการกระหายน้ำ ฉะนั้นเราจึงต้องดื่มน้ำเข้าไปทดแทนเท่ากับที่สูญเสียไป แต่ในบางครั้งความกระหายทำให้คนยังยึดติดในรสชาติ จึงมักหันไปดื่มน้ำที่ให้รสชาติ เช่น น้ำสมุนไพรซึ่งมีประโยชน์ทางยา มีคุณค่าทางอาหารและช่วยในการป้องกันโรค เป็นต้น โดยเฉพาะในช่วงอากาศร้อน เหงื่อออกมาก ดื่มน้ำสมุนไพรก็จะช่วยให้จิตใจชุ่มชื้น ทำให้รู้สึกสบาย เพราะน้ำสมุนไพรบางชนิดสามารถช่วยผ่อนคลายความร้อน ทำให้อุณหภูมิในร่างกายลดลง เช่น น้ำมะขาม ช่วยลดอาการกระหายน้ำ น้ำสมุนไพรบางชนิดช่วยบำรุงหัวใจเป็นยาเย็น ได้แก่ น้ำใบเตย น้ำใบบัวบก น้ำสมุนไพรบางชนิด มีคุณสมบัติช่วยย่อย ช่วยทำให้ธาตุปกติและพอกเลือด ได้แก่ น้ำมะเขือเทศ เป็นต้น น้ำสมุนไพรเหล่านี้ เป็นได้ทั้งอาหารและให้คุณค่าทางยาได้บ้างเล็กน้อย ดังนั้นน้ำสมุนไพรจึงเปรียบเสมือนยาที่ช่วยบำรุง ปกป้อง รักษาสภาวะร่างกายให้เกิด สมดุลย์ทำให้สุขภาพดีที่สุดในที่สุด

หลักการของหลักสูตร

๑. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องสมุนไพร
๒. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระ ภาควิชาปฏิบัติกับการปฏิบัติจริง
๓. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านเนื้อหา สาระ การจัดกระบวนการเรียนรู้การ

วัดผลประเมินผลด้านการจัดการเรียนรู้

๔. เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ และทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

๑. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะ สามารถทำหลักสูตร การทำน้ำดื่มสมุนไพรได้
๒. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา ระยะเวลาการเรียนรู้ทั้งหมด จำนวน ๙ ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี จำนวน ๓ ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ จำนวน ๖ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหา ๔ บท ดังนี้

บทที่ ๑ ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรและการประโยชน์ของสมุนไพร

- ใบย่านาง
- ใบเตย
- ต้นวอเตอร์เคส
- บัวบก
- หญ้าปักกิ่ง
- ใบอ่อมแซบ (เบญจรงค์)
- ใบเสลดพังพอน
- ว่านกาบหอย

บทที่ ๒ วัสดุอุปกรณ์การพ่นน้ำคั้นสมุนไพร

๒.๑ วัสดุอุปกรณ์การพ่นน้ำคั้นสมุนไพร

บทที่ ๓ การพ่นน้ำคั้นสมุนไพร

๓.๑ การพ่นน้ำคั้นสมุนไพร

บทที่ ๔ ช่องทางการจำหน่ายการพ่นน้ำคั้นสมุนไพรฤทธิ์เย็น/การบรรจุขวด

๔.๑ ช่องทางการจำหน่ายการพ่นน้ำคั้นสมุนไพร

๔.๒ การกำหนดราคาจำหน่ายการพ่นน้ำคั้นสมุนไพร

๔.๓ การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

๔.๔ คุณธรรม จริยธรรม การประกอบอาชีพ การจำหน่าย การพ่นน้ำคั้นสมุนไพร

สื่อการเรียนรู้

- สื่อเอกสาร เรื่องการทำการพ่นน้ำคั้นสมุนไพร
- ใบงาน
- ใบความรู้
- ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
- ศึกษาจากวีซีดี เรื่องการทำการพ่นน้ำคั้นสมุนไพร

การวัดผลประเมินผล

๑. ประเมินความรู้ความสามารถ ทักษะด้วยการสอบถาม ทดสอบ แสดงขั้นตอนและปฏิบัติจริง
๒. ประเมินจากชิ้นงาน

การจบหลักสูตร

๑. ต้องมีเวลาเรียนและการฝึกปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร

เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากจบหลักสูตร

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. ทะเบียนคุมเกียรติบัตร
๓. เกียรติบัตร

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร
หลักสูตร การทำน้ำดื่มสมุนไพร จำนวน ๙ ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑. ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร	๑. อธิบายความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร	๑. ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร ใบย่านาง ใบเตย ต้นออร์เคลส บัวบก หนุ่ย ปักกิ่ง ใบอ่อมแซบ (เบญจรงค์) ว่านกาบหอย	๑.๑ บรรยาย ศึกษาจากเอกสาร ๑.๒ ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้สื่อวีดิทัศน์ ของจริง ๑.๓ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑	-
๑. วิสดูอุปกรณ์การทำน้ำดื่มสมุนไพร	๑. บอกวิสดูอุปกรณ์ในการทำน้ำดื่มสมุนไพร	๑. วิสดูอุปกรณ์สำหรับทำน้ำดื่มสมุนไพร	๑. บรรยายการใช้วัสดุ/อุปกรณ์แต่ละอย่าง	๑	-
การทำน้ำดื่มสมุนไพร	บอกวิธีการทำน้ำดื่มสมุนไพร	การทำน้ำดื่มสมุนไพร	๑. บรรยาย ๒. ศึกษาจากวีดิทัศน์ ๓. ศึกษาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ๔. การสาธิต ๕. ปฏิบัติจริง		๖
ช่องทางการจำหน่าย	๑. บอกช่องทางการจำหน่ายการทำน้ำดื่มสมุนไพร ได้	๑. ช่องทางการจำหน่ายการทำน้ำดื่มสมุนไพร ๒. การกำหนดราคาค่าการทำน้ำดื่มสมุนไพร ๓. การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ๔. คุณธรรม จริยธรรมการประกอบอาชีพ การจำหน่ายการทำน้ำดื่มสมุนไพร	๑. บรรยาย ๒. สื่อวีดิทัศน์ ของจริง ๓. ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ๔. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๕. บันทึกกิจกรรมการเรียนรู้	๑	

ลงชื่อ.....ผู้เสนอ
(นางสาวจิราภรณ์ แข็งแรง)
ครู กศน. ตำบล
ปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่งานการศึกษาต่อเนื่อง

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบ
(นายสมเจตน์ สวาศรี)
ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดขอนแก่น

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติ
(นางประภาดา อินทยศ)
ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอคำชะอี